

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TỈNH QUẢNG NINH
ĐỀ CHÍNH THỨC
(Đề thi có 02 trang)

KỲ THI TUYỂN SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG
NĂM HỌC 2026 - 2027

Môn thi: Ngữ văn (Dành cho mọi thí sinh)
Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian phát đề

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

GỌI GIÁC MƠ VỀ

Nguyễn Bích Lan

[**Tóm tắt phần đầu:** Cậu bé vừa chạy theo ba trên bãi biển vừa nhắc về phần thưởng ba đã hứa từ đầu năm học nếu nó đứng nhất lớp, đạt giải nhất thi học sinh giỏi. Nghe lời ba, nó không chỉ học giỏi mà mỗi ngày còn giúp cha mẹ gỡ lưới, phơi lưới, học vá lưới. Ba nó vừa bước chân về phía trước vừa ngoái đầu lại, hai lần đáp “Nhớ!”.]

Ngôi nhà nhỏ của gia đình nó hiện ra thấp thoáng sau rừng thông xanh sẫm. Ba con nó như hai con thuyền chòng chành trong bóng tối bỗng thấy ngọn hải đăng dẫn lối vào bờ. Nhưng nó chưa chịu kết thúc cuộc tra vấn dai dẳng của mình. Bây giờ nó phải tranh với cả gió lẫn rừng thông để lời nó bay được lên phía trước mười bước, tới tận tai ba nó.

“Hôm bé giảng con mang ba tấm giấy khen về, ba hỏi con muốn thưởng gì, con nói chẳng muốn chi hết, con chỉ muốn ba thưởng con chiếc xe đạp mi ni. Ba nói được, con đi chơi Sài Gòn về sẽ có xe đạp! Ba nhớ không?”.

“Nhớ!” - ba nó đáp, như thể chưa lặp lại từ đó tới mấy lần, rồi đưa tay đẩy cánh cổng được ghép bằng những thân tre chẻ đôi. Nó bắt đầu mếu máo: “Thế mà bây giờ ba nói không... không xe pháo... chỉ hết!”. Giọng nó tắc nghẹn, rồi nó òa khóc trước bậc hiên.

Mẹ nó đang quét sân, buông cái chổi đánh “cách”, chỉ tay về phía nó, mắng một thôi một hồi: “Mi khóc chi rứa! Mi đi chơi ba tháng trời, về tới nhà là mi hành ba! Mi đòi như đòi nợ! Mi có biết vì sao ba mi thất hứa không? Mi có biết vì sao mi ở chơi nhà o Hà những ba tháng, chớ không phải một tuần như ba mi tính không?”

Vì o Hà nuôi mi đỡ ba mẹ mi đó. Ba tháng hè mi đi chơi Sài Gòn, ở nhà ba mi không đi biển được, mẹ mi không bán nổi một con cá, không kiếm nổi một đồng, mi biết không? Mi vào góc buồng mà coi đám lưới khô queo từ khi mi đi chưa gỡ kia! Gạo mi ăn bữa tối nay là gạo được phát đó! Gạo cứu đó, mi biết không?

Ba mi đang đau đầu lo chạy tiền cho ba đứa tụi mi đóng học năm nay, mua bút vở năm nay, mua quần áo năm nay! Xe đạp ư! Mi học đâu thôi đua đòi! Mi chín tuổi rồi chứ bé bỏng gì. Khi nào mi mới biết thương cha mẹ hả! Nếu mi không để cho ba mi yên thì mi no đòn đó!”.

Nó đưa tay bưng miệng, như thể muốn bịt tiếng khóc của mình lại mà không thể. Nó khóc thút thít qua năm ngón tay, khóc trong nỗi oan uổng của mình, trong sự vỡ vạc về nỗi khổ của cha mẹ, trong sự chấp nhận cái lý do hiển nhiên không còn gì để tranh cãi.

Nó ngồi khóc cho tới khi bốn bên hàng xóm đều lên đèn. Lần đầu tiên nó nhận thấy buổi chạng vạng ở xóm nó không có mùi cá.

[**Lược một đoạn:** Nhìn ba ngồi im khô trong chiếc ghế gỗ kê bên cửa sổ, cậu bé nhớ lại những buổi tối ở nhà cô Hà xem phim hoạt hình, được cô cho đi hóng gió ngoài phố, nhớ vị que kem mát lịm, những món ăn thơm phức mà cô nấu... Rồi nó chợt hiểu, một kỳ nghỉ hè như thế đối với nó đã là một phần thưởng mà hiếm có đứa trẻ con nhà dân chài nào ở làng nó dám mơ tới].

“Ăn cơm tối xong, nó hầu như không còn thấy ám ức gì. Phụ mẹ dọn bát đĩa xong, nó chạy xuyên qua rừng thông đến nhà thằng bạn thân nhất. Nó bước vào trong nhà bạn, chưa kịp để bạn tỏ nỗi vui gặp lại sau ba tháng hè, nó mở miệng, nói lúng búng: “Tuệ, tớ đã hứa với cậu, nhưng... tớ chưa có xe đạp... Năm nay ba tớ chưa có tiền mua xe đạp”.

Mẹ của thằng Tuệ đi tới đặt tay lên vai nó bóp nhẹ: “Hai đứa đừng buồn. Bác bớt bệnh rồi. Bác lại có thể công Tuệ đến trường, không để nó phải bỏ học đâu mà lo. Khi nào có xe đạp thì con chở thằng Tuệ đi học đỡ bác...”.

Nó nhìn xuống đôi chân bại liệt teo tóp như hai ống sậy của thằng bạn, suýt nữa lại đổ một con khóc òa. Nó muốn nói với bạn rằng nó chỉ tạm thả giấc mơ về chiếc xe đạp đi như thả một con diều, rằng khi nào ba nó có thể ra khơi, nó sẽ gọi giấc mơ về.”

(Tập truyện Những ngọn lửa, NXB Phụ nữ Việt Nam, năm 2025, trang 117-122)

Thực hiện yêu cầu/trả lời câu hỏi:

Câu 1. (0,5 điểm) Phần thưởng cậu bé mong muốn được nhận từ cha là gì?

Câu 2. (0,5 điểm) Ghi lại hai lời dẫn trực tiếp trong đoạn văn in đậm.

Câu 3. (1,0 điểm) Phân tích ý nghĩa chi tiết: *Nó khóc thút thít qua năm ngón tay, khóc trong nỗi oan uổng của mình, trong sự vỡ vạc về nỗi khổ của cha mẹ, trong sự chấp nhận cái lý do hiển nhiên không còn gì để tranh cãi.*

Câu 4. (1,0 điểm) Theo em, vì sao tác giả đặt nhan đề cho truyện là *Gọi giấc mơ về?*

Câu 5. (1,0 điểm) Từ ước mơ của cậu bé trong truyện, em hãy chia sẻ một ước mơ dành cho người thân yêu và lý giải vì sao em có ước mơ đó.

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Viết đoạn văn khoảng 200 chữ phân tích nhân vật cậu bé (*nó*) trong phần cuối văn bản (*từ Ăn cơm tối xong, nó hầu như không còn thấy ám ức gì đến hết*).

Câu 2. (4,0 điểm)

Viết bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ của em về sự chia sẻ trong cuộc sống.

..... **Hết**

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Giám thị không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh: Số báo danh:

Chữ kí của Giám thị 1: Chữ kí của Giám thị 2:

LỜI GIẢI THAM KHẢO**I. ĐỌC HIỂU**

Câu	Đáp án ngắn gọn
Câu 1	Cậu bé mong được cha thưởng một chiếc xe đạp mi ni.
Câu 2	Hai lời dẫn trực tiếp: “Nhớ!” và “Thế mà bây giờ ba nói không... không xe pháo... chi hết!”
Câu 3	Chi tiết cho thấy sự tủi thân, oan ức, đồng thời là sự thức tỉnh, trưởng thành trong nhận thức của cậu bé.
Câu 4	Nhan đề thể hiện ước mơ về chiếc xe đạp tuy tạm gác lại nhưng không mất đi; đó còn là niềm hi vọng và tình thương của cậu bé.
Câu 5	HS chia sẻ một ước mơ dành cho người thân yêu và lý giải hợp lý.

Câu 1.

Phần thưởng cậu bé mong muốn được nhận từ cha là gì?

Cậu bé mong muốn được cha thưởng **một chiếc xe đạp mi ni**.

Chi tiết trong văn bản: cậu bé nhắc lại lời cha đã hứa rằng nếu em học giỏi, đạt thành tích tốt thì sẽ được thưởng xe đạp. Vì vậy, chiếc xe đạp không chỉ là món quà vật chất mà còn là phần thưởng cho sự cố gắng của em.

Câu 2.

Ghi lại hai lời dẫn trực tiếp trong đoạn văn in đậm.

Hai lời dẫn trực tiếp là:

- “Nhớ!”
- “Thế mà bây giờ ba nói không... không xe pháo... chi hết!”

Đây là lời nói trực tiếp của nhân vật, được đặt trong dấu ngoặc kép.

Câu 3.

Phân tích ý nghĩa chi tiết:

Nó khóc thút thít qua năm ngón tay, khóc trong nỗi oan uổng của mình, trong sự vỡ vạc về nỗi khổ của cha mẹ, trong sự chấp nhận cái lý do hiển nhiên không còn gì để tranh cãi.

Chi tiết trên diễn tả rất sâu sắc tâm trạng của cậu bé sau khi nghe mẹ giải thích về hoàn cảnh gia đình.

Trước hết, tiếng khóc ấy là tiếng khóc của **sự tủi thân và oan ức**. Cậu bé đã học giỏi, đạt giải, giúp đỡ cha mẹ với mong muốn được nhận phần thưởng là chiếc xe đạp. Khi cha không thể thực hiện lời hứa, em cảm thấy buồn bã, thất vọng, như thể công sức của mình không được đáp lại.

Nhưng tiếng khóc ấy không chỉ là sự ám ức trẻ con. Nó còn thể hiện **sự vỡ vạc trong nhận thức**. Qua lời mẹ, cậu bé hiểu ra gia đình đang rất khó khăn: cha không đi biển được, mẹ không bán được cá, cả nhà phải

ăn gạo cứu trợ, cha mẹ còn phải lo tiền học, bút vở, quần áo cho các con. Từ chỗ chỉ nghĩ đến mong muốn của bản thân, em bắt đầu hiểu nỗi khổ của cha mẹ.

Đặc biệt, chi tiết “bung miệng”, “khóc thút thít qua năm ngón tay” cho thấy cậu bé muốn kìm nén tiếng khóc. Em không còn khóc để trách móc cha mẹ nữa mà khóc vì thương, vì hiểu, vì biết rằng cha mẹ thất hứa không phải do vô tâm mà do hoàn cảnh quá khó khăn.

Qua chi tiết này, nhân vật cậu bé hiện lên là một đứa trẻ có tâm hồn nhạy cảm, biết suy nghĩ và đang dần trưởng thành.

Câu 4.

Theo em, vì sao tác giả đặt nhan đề cho truyện là *Gọi giấc mơ về*?

Tác giả đặt nhan đề truyện là *Gọi giấc mơ về* vì nhan đề này gắn với ước mơ của cậu bé về chiếc xe đạp.

Ban đầu, chiếc xe đạp là phần thưởng mà cậu bé mong chờ sau những cố gắng trong học tập. Nhưng khi hiểu hoàn cảnh khó khăn của gia đình, em không còn đòi hỏi cha mẹ nữa. Em biết tạm gác ước mơ ấy lại.

Tuy nhiên, cậu bé không hoàn toàn từ bỏ ước mơ. Ở cuối truyện, em nghĩ rằng mình chỉ “tạm thả giấc mơ về chiếc xe đạp đi như thả một con diều”, khi nào ba có thể ra khơi, em sẽ “gọi giấc mơ về”. Cách nói ấy cho thấy cậu bé vẫn giữ niềm tin, vẫn hi vọng vào tương lai.

Nhan đề còn thể hiện vẻ đẹp tâm hồn của cậu bé. Chiếc xe đạp không chỉ là món quà cho riêng em mà còn gắn với mong muốn giúp bạn Tuệ đến trường. Vì vậy, *Gọi giấc mơ về* là nhan đề giàu ý nghĩa: nói về ước mơ, niềm hi vọng, tình yêu thương và sự trưởng thành của một đứa trẻ nghèo.

Câu 5.

Từ ước mơ của cậu bé trong truyện, em hãy chia sẻ một ước mơ dành cho người thân yêu và lý giải vì sao em có ước mơ đó.

Gợi ý trả lời:

Từ ước mơ của cậu bé trong truyện, em cũng có một ước mơ dành cho người thân yêu của mình. Em ước cha mẹ luôn mạnh khỏe, bớt vất vả và có nhiều niềm vui trong cuộc sống.

Em có ước mơ ấy vì cha mẹ là những người đã hi sinh rất nhiều cho em. Cha mẹ luôn làm việc chăm chỉ, lo cho em từng bữa ăn, giấc ngủ, việc học hành và tương lai. Có những lúc cha mẹ mệt mỏi nhưng vẫn cố gắng để em được sống tốt hơn. Vì vậy, em mong cha mẹ có sức khỏe, có thời gian nghỉ ngơi và được sống hạnh phúc.

Ước mơ ấy nhắc nhở em phải biết yêu thương, quan tâm đến cha mẹ nhiều hơn. Em cần chăm chỉ học tập, ngoan ngoãn, phụ giúp gia đình và sống có trách nhiệm để không phụ lòng cha mẹ.

II. VIẾT

Câu 1. Viết đoạn văn khoảng 200 chữ phân tích nhân vật cậu bé trong phần cuối văn bản.

Gợi ý làm bài

Cần tập trung phân tích nhân vật cậu bé ở đoạn cuối, từ sau khi em hiểu hoàn cảnh gia đình đến khi em sang nhà bạn Tuệ.

Các ý chính:

- Cậu bé không còn ầm ức, trách móc cha mẹ.
- Em biết áy náy vì chưa thực hiện được lời hứa với bạn Tuệ.
- Em thương bạn Tuệ bị bại liệt, không thể tự đi học.
- Em vẫn giữ ước mơ có chiếc xe đạp, nhưng không ích kỉ đòi hỏi.
- Em biết chờ đợi, biết hi vọng và biết nghĩ cho người khác.
- Nhân vật cho thấy sự trưởng thành trong nhận thức và tâm hồn.

Đoạn văn tham khảo

Trong phần cuối văn bản *Gọi giấc mơ về*, nhân vật cậu bé hiện lên là một đứa trẻ giàu tình thương và đang dần trưởng thành. Sau khi được mẹ giải thích, cậu bé “hầu như không còn thấy ầm ức gì”. Điều đó cho thấy em đã hiểu hoàn cảnh khó khăn của gia đình, hiểu nỗi vất vả của cha mẹ và không còn trách móc vì cha chưa thể mua xe đạp cho mình. Đáng quý hơn, em chạy sang nhà bạn Tuệ để nói thật rằng năm nay ba chưa có tiền mua xe đạp. Cách nói “lúng búng” cho thấy sự áy náy, chân thành và có trách nhiệm với lời hứa của mình. Khi nhìn đôi chân bại liệt của bạn, cậu bé “suýt nữa lại đổ một cơn khóc òa”, chi tiết ấy thể hiện tấm lòng thương bạn sâu sắc. Với cậu, chiếc xe đạp không chỉ là phần thưởng cho riêng mình mà còn là phương tiện để chở bạn Tuệ đến trường. Dù phải tạm gác ước mơ, em vẫn không từ bỏ hi vọng. Hình ảnh “gọi giấc mơ về” cho thấy tâm hồn trong sáng, giàu yêu thương và niềm tin vào tương lai của cậu bé.

Câu 2. Viết bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ của em về sự chia sẻ trong cuộc sống.

Dàn ý chi tiết

1. Mở bài

Giới thiệu vấn đề nghị luận: sự chia sẻ trong cuộc sống.

2. Thân bài

Giải thích

Chia sẻ là biết quan tâm, cảm thông, giúp đỡ người khác khi họ gặp khó khăn. Sự chia sẻ có thể thể hiện bằng vật chất, lời nói, hành động, sự lắng nghe hoặc sự động viên tinh thần.

Biểu hiện

Sự chia sẻ xuất hiện trong nhiều việc làm hằng ngày:

- Giúp đỡ người nghèo, người già neo đơn, trẻ em mồ côi.
- Ủng hộ đồng bào gặp thiên tai, hoạn nạn.
- Lắng nghe, an ủi bạn bè khi họ buồn.
- Quan tâm, phụ giúp cha mẹ trong gia đình.
- Chia sẻ kiến thức, kinh nghiệm học tập với bạn bè.

Ý nghĩa

Sự chia sẻ giúp người nhận có thêm niềm tin, nghị lực để vượt qua khó khăn. Người biết chia sẻ cũng cảm thấy cuộc sống có ý nghĩa hơn, tâm hồn trở nên nhân hậu hơn. Với xã hội, chia sẻ góp phần gắn kết con người, làm cho cuộc sống trở nên ấm áp, tốt đẹp và nhân văn.

Mở rộng

Cần phê phán lối sống ích kỉ, thờ ơ, vô cảm trước nỗi đau của người khác. Tuy nhiên, sự chia sẻ cần chân thành, đúng cách, không phải để khoe khoang hay vụ lợi.

Bài học

Mỗi người cần biết chia sẻ từ những việc nhỏ nhất: quan tâm đến người thân, giúp đỡ bạn bè, sống tử tế với mọi người xung quanh.

3. Kết bài

Khẳng định vai trò quan trọng của sự chia sẻ trong cuộc sống.

Bài văn tham khảo

Trong cuộc sống, con người không thể sống tách biệt với cộng đồng. Ai cũng có lúc gặp khó khăn, buồn đau hoặc cần một bàn tay nâng đỡ. Vì vậy, sự chia sẻ trở thành một phẩm chất đẹp, góp phần làm cho cuộc sống thêm ấm áp và có ý nghĩa.

Chia sẻ là biết quan tâm, cảm thông và giúp đỡ người khác. Sự chia sẻ không chỉ là cho đi tiền bạc hay vật chất mà còn có thể là một lời động viên, một ánh mắt cảm thông, một hành động giúp đỡ đúng lúc. Đôi khi, chỉ cần biết lắng nghe nỗi buồn của người khác cũng đã là một cách chia sẻ đáng quý.

Trong cuộc sống, sự chia sẻ được thể hiện qua rất nhiều việc làm cụ thể. Đó là khi chúng ta quyên góp giúp đỡ đồng bào bị thiên tai, ủng hộ trẻ em nghèo được đến trường, giúp người già qua đường, chia sẻ đồ dùng học tập với bạn bè. Trong gia đình, sự chia sẻ còn là việc con cái biết phụ giúp cha mẹ, anh chị em biết quan tâm đến nhau. Ở trường học, chia sẻ là khi bạn khá giúp bạn yếu hơn, khi một học sinh biết an ủi bạn mình trong lúc buồn bã.

Sự chia sẻ có ý nghĩa rất lớn. Với người nhận, nó giúp họ cảm thấy mình không cô đơn, có thêm niềm tin và nghị lực để vượt qua khó khăn. Một người nghèo nhận được sự giúp đỡ có thể vượt qua cơn thiếu thốn; một người đang buồn nhận được lời động viên có thể tìm lại hi vọng. Với người cho đi, sự chia sẻ giúp tâm hồn trở nên nhân hậu, biết yêu thương và sống có trách nhiệm hơn. Khi biết chia sẻ, con người cũng cảm nhận được niềm vui vì mình đã làm được điều tốt đẹp cho người khác.

Không chỉ vậy, sự chia sẻ còn góp phần xây dựng một xã hội nhân văn. Một cộng đồng biết yêu thương, giúp đỡ nhau sẽ trở nên đoàn kết và tốt đẹp hơn. Trong những lúc khó khăn như thiên tai, dịch bệnh, hoạn nạn, tinh thần chia sẻ càng cho thấy sức mạnh của tình người. Nhờ có sự sẻ chia, nhiều người có thể đứng dậy sau mất mát và tiếp tục tin vào cuộc sống.

Tuy nhiên, bên cạnh những người giàu lòng nhân ái, vẫn còn có những người sống ích kỉ, thờ ơ, vô cảm trước nỗi đau của người khác. Lối sống ấy đáng bị phê phán vì nó làm con người xa cách nhau, khiến cuộc sống trở nên lạnh lùng. Mặt khác, sự chia sẻ cũng cần xuất phát từ tấm lòng chân thành, không nên giúp đỡ chỉ để khoe khoang, đánh bóng tên tuổi hay mong nhận lại lợi ích cho bản thân.

Là học sinh, em cần học cách chia sẻ từ những việc nhỏ nhất: quan tâm đến ông bà, cha mẹ, giúp đỡ bạn bè, biết cảm thông với những người có hoàn cảnh khó khăn. Khi biết chia sẻ, em không chỉ đem lại niềm vui cho người khác mà còn làm cho chính mình trở thành người sống tử tế và có ích hơn.

Tóm lại, sự chia sẻ là một nét đẹp quý giá trong cuộc sống. Nó làm vơi bớt khó khăn, xoa dịu nỗi đau và kết nối con người với con người. Mỗi chúng ta hãy biết mở lòng, biết yêu thương và chia sẻ để cuộc sống ngày càng tốt đẹp hơn.